

ÁRA 20 KORONA

VASÁR NAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP**

Előfizetési árak: Egész évre 720 K.
Félévre 380 K. Negyedévre 200 K.
Egyes szám ára — — 20 korona.

Budapest, 1923.

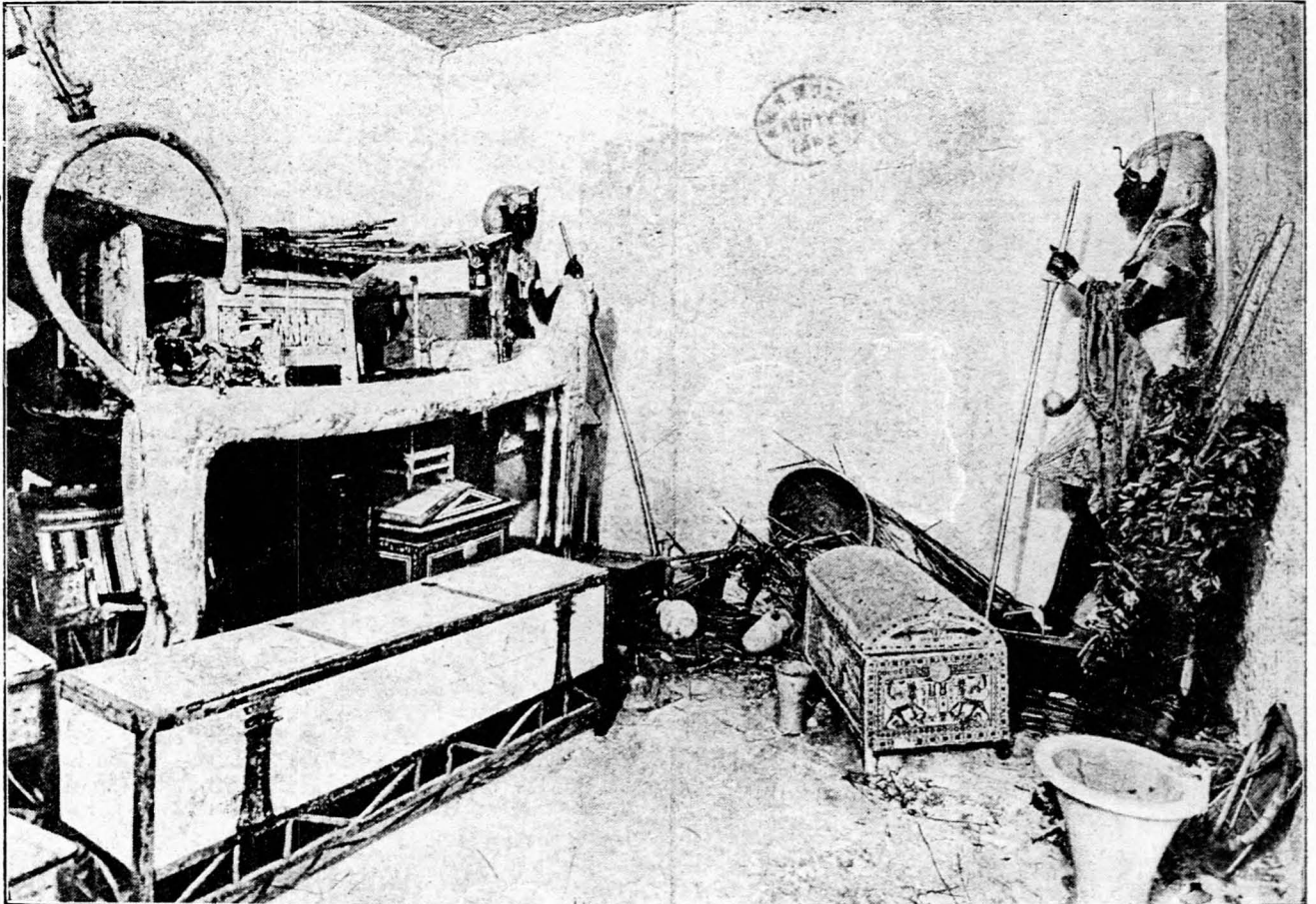
IV. évfolyam, 9. szám.

Vasárnap, március 4.

Halálos koszt.

(*) Mikor a jó szülők középiskolába küldik a fiukat, legfőbb gondjuk az, hogy olyan helyre jusson a városban, ahol tisztességes kosztot kap. Hiába kínálnak nekik potom áron kosztót, nem

viszik oda a lurkót, ha azt hallják, hogy ott komisz a koszt. Minden valamirevaló anya elpityeredik, ha az első hónapokban levelet kap falura a városba adott gyermekétől, hogy rossz a sora, mert nem jó a koszt. De egészen bizonyos, hogy betörőkhöz egy falusi szülő sem

Ahol Tutankhamen fáraó háromezer éves álmát alussza.

Az egész világ lázas érdeklődéssel kíséri azokat az ásásokat, amelyek hetek óta folynak Egyiptomban, Luxor környékén. Sikertől megtalálni a háromezer éve elhunyt Tutankhamen fáraó sírját és a több helyiségből álló sírkamrában csodálatos kincsekre bukkantak. Képünk a sír előcsarnokát ábrázolja abban a helyzetben, amint megtalálták. Lapunk hírei között bővebb leírását találják olvasóink.

adja kosztba gyermekét, mert joggal tart tőle, hogy ott mérget etetnek gyermekével testileg és lelkileg egyaránt.

Ujabb időben nemcsak a süldő legényeket vállalják el kosztba a városban, hanem a falusi emberek pénzét is kosztba fogadják. Mindenféle csábos ajánlatokkal csalogatják a falusi polgárokat, hogy csak adják kosztba pénzüket, majd meglátják, mennyire meggyarapodik. A kosztos kínálkozók a fővárosban laknak, ahol bizony csak akkor szeretik a falusi embert, ha pénzt, vagy ennivalót hoz. A gyerek minden szülőnek a legértékesebb jószágja, mindenestre jobban vigyáz hát reá, mint a pénzre. De a pénzt sem dobhatja ki senki az ablakon, mert ha nincs pénz, akkor a családnak fölkapik az álla. A gondos gazdának tehát azt is lelkiismeretesen meg kell nézni, hova adja gondozásra a pénzét. A szövetkezet, ahova eddig adta betétbe, vagy áruelőlegbe, jó ismerős. Tudja róla, hogy ott nem vész el, mert jó kezekre van bízva. Aztán eddig is jó kosztja volt ott a pénzének. Aki tehát a szövetkezetre bizza a pénzét, nyugodt lehet, hogy nem lesz oka megbánni, mert nem vész el.

De most azzal jönnek ám az ágensek, hogy adja pénzét a fővárosban ennek vagy annak a bankárnak, mert ott hetenkint 3—4 percentet kap a pénze után. A macska hallotta, hogy még a pénzt is kosztba adják, de most ez is bekövetkezett, mióta fölfordult a világ. Sokan be is dülnek a gyalogsátánok csábításainak s odaadják a pénzüket kosztba.

Hát ha már a pénznek kosztot keres valaki, járjon el ép oly óvatosan, mint mikor a gyerekének keres kosztot. Nézzük csak meg, kik azok, akik kosztba fogadják el a pénzt s milyen az a koszt. A fővárosban sok könnyelmű ember játszik a börzén. Értékpapirokat vesznek — más pénzen, mert nekik nincs pénzük. Ezeknek kell a kosztpénz. Mikor aztán vesztenek, elvesz a kosztpénz, a más pénze. Úgy jár a pénz, mint a gyerek, aki mérges kosztot kap: meghal. A falusi ember pénzére is sok esetben halál vár, akinek a pénzét a börzére viszik kosztba.

Az újságban sok bankárról és börzeügynökről lehet hallani, akik megszöknek vagy öngyilkosok lesznek. Igaz, hogy pár hétig sok kamatot kapnak a rájuk bízott kosztpénzért, de mit ér a nagy kamat, ha aztán nem látja a gazdája a kosztba adott pénzt. Nem is szólva arról, hogy ez a kosztpénzörület okozza a nagy drágaságot és rontja pénzünket, miért is a kormány erélyes rendszabályokat kezd ellene: családja és önmaga ellen vét az, aki könnyelműen kosztba adja pénzét, mert az a koszt — halálos.

Budapest, március 3.

Főzelékes bombák. *Miklós-Klein Ármin lapja, Az Est, annyit vétett a magyar nemzet ellen, hogy a legtöbb józlésű magyar ember a forradalom óta nem is veszi a kezébe. Csak a zavaros idők mentették meg ezt az ország-rontó lapvállalatot, hogy a bíróság az ország megrontásáért felelősségre nem vonta, mert elmúlt közben a törvényszerinti hat hónap, mely alatt bíróság elé lehetett volna állítani. Miklós Andor (Klein Ármin) le is szerepelt azóta. De nem olyan vérből való, hogy ebbe egykönnyen belenyugodjék. Valami ostoba fráter, vagy egy bolond a mult héten bombaformájú csomagot küldött neki. Nosza csinált olyan lármát belőle, hogy három napig a radikális-szocialista honatyák mást se csináltak a parlamentben, mint háborogtak, káromkodtak és ordítottak amiatt, hogy föl akarták robbantani a nagy forradalmi újságfejedelmet. Végre a szakértők megvizsgálták a «bombát» s kijelentették, hogy azt készakarva se lehet fölrobbantani, mert zöldborsó, fűrészpör, meg hét esztendő, nedves robbanóanyag van benne pár dekagramm. Ezért kellett a parlamentben és sajtóban lepszokolni tisztességes pártokat, becsületes állampérfiaikat és mocskolni szegény ország hírnevét a külföld előtt. Vajjon ki teszi most jóvá azt a kárt, amit ez a láрма okozott az országnak? Talán a szabadkőművesek lapja, mely már örült, hogy két ponttal megint leesett a korona?!*

*

Madarat tolláról, embert barátjáról lehet megismerni, — mondja a közmondás. — Jászi Oszkár, a hirhedt hazaáruló forradalmár, cikket írt a bécsi vörös újságban, ahol nem győzi dicsérni Drózdíék és Giessweinék reformpártalakulását. Azt írja, hogy ez az első pártalakulás, amit ők — a bécsi szökevények — örömmel üdvözölnek, mert októberi célkitűzéssel alakult. Ismerjük azt az «októberi célkitűzést». 1918 októberben fordították föl az országot, akkor vesztették el a háborút, akkor árulták el a hazát is Belgrádban. Az októberi forradalom csinálta Csonkamagyarországot. Az októberi célkitűzés óta vagyunk koldusok. Ép Jászi volt az, aki az oláhoknak fölkinálta Erdélyt, Hát ha Jászi Oszkárnak tetszik, ha ő a barátja a reformpártnak, akkor máris ismerjük a jeles pártot. Ha Drózdí, Horvát Zoltán és Cserti urak a falvakba mennek, hogy fölültessek a népet a reformpárttal, majd tudja a falu, hogyan fogadja Jászi Oszkár barátait. Mert még egyszer fölfordulás nem kell! Akkor is reformokat ígértek és kaptunk kommunista választójogot és földreform helyett Kun Béla-féle kommunizált birtokokat.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Kállay Tibor pénzügyminiszter a nemzetgyűlésen benyújtotta az 1922—23. évi állami költségvetést és ez alkalommal nagyobb beszédet mondott az ország pénzügyi helyzetéről. A minisztertanács legutóbb foglalkozott a lakáskérdés megoldásával. Az új lakásrendeletben szem előtt tartják a kisemberek érdekeit és figyelemre méltatják az építkezés követelményeit is. A kormány egyelőre csak a hatszobás lakásokat és az üzlethelyiségeket szabadítja fel.

A kisgazdapárt jogügyi bizottsága megbeszélte a házszabályok módosítását és az előkészítő munkálatok elvégzésére héttagú bizottságot küldött ki.

A nemzetgyűlésen a mérnöki rendtartásról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Mivel a földreform végrehajtása fokozott mérnöki munkát igényel, a földreform végrehajtása érdekében is szükséges a mérnöki rendtartás életbeléptetése. A földműves népet ugyanis nem lehet kiszolgáltatni azoknak a kontárokknak, akik kellő szakértelem és szaktudás

nélkül tudják csak elvégezni a tagosító munkálatokat. A Ház foglalkozott a bombamerénylet kísérletének ügyével. A képviselők pártkülönbség nélkül elítélték a gyalázatos támadást. Rakovszky Iván belügyminiszter kiméretlen megtorlást hirdett a merénylőkkel szemben.

Scitovszky Béla elnök felszólította a képviselőket, *őriz-zék meg a nemzetgyűlés tekintélyét*, mert a tárgyalások színvonalának a sülyedése méltán kelthet mindenkiben jogos aggodalmat, aki a magyar parlamentárizmus sorsát szíven viseli.

Természetbeni hitel a szőlősgazdáknak.

A nemzetgyűlési képviselők közül mintegy hatvanan memorandumot írtak alá, amelyben a szőlősgazdák számára megígért *másfélmilliárd korona hitelnek* mikénti elosztását terjesztik a földművelésügyi miniszter elé. A képviselők terve az, hogy a fenti összegből *részgálicot és szénkénegét* vásároljon a kormány — háromszáz vagon részgálic és hatvan vagon szénkénegé volna beszerezhető, ami az összszükséglet felére rug — és mindenkinek, aki számot tart rá, *nyolc kilogramm részgálicot* osszanak ki a Hangya vagy más szövetkezet útján. Ebben az ügyben még nem foglalt állást a földművelésügyi minisztérium.

Parlamenti bizottság Zalaegerszegen.

A nemzetgyűlés számos tagja *Éhn Kálmán* képviselő vezetésével megtekintette a zalaegerszegi internálótábor. A képviselőkkel együtt *Koszó István* belügyi államtitkár és *Nádasy Imre dr.* országos főkapitány is leutazott Zalaegerszegre. A képviselő-bizottság mindenkinek a panaszát meghallgatta a táborban. Az utazás eredményéről *Éhn Kálmán* tesz a nemzetgyűlésen jelentést.

+MEZŐGAZDASÁG+

A házikecske.

Irta: Anghi-Csaba Geyza.

A tudósok a vad kecskefajoktól származtatják a szelid házikecskét. Hogy a vad és szelid kecske ugyanazon faj, azt bizonyítja, hogy egymásközt parosítva, termékeny utódokat képes létrehozni. Amint a vadkecske megszelidíthető, úgy a szelid könnyen elvadul, amint ez a sertésnél általánosan ismeretes.

A kecskét tejéért, húzáért, szőréért, bőréért tenyésztik. A kecskebőr, különösen a gödölye bőre, keztükészítésre nagyon alkalmas. Minél fiatalabb a gödölye, annál értéke-sebb keztü készül a bőrből. Azonkívül a cipészetnek és könyvkötészetnek is kedvelt nyersanyaga. Vannak hosszú-szörű kecskék, melyeknek szőre felhasználható, ezek azonban nem európaiak; hazájukban szőrüket teveszőrrel keverten dolgozzák fel. A hasznóhajtás szempontjából tehát különböző tenyészirányokat követhetünk, amelyek egyike azonban nem zárja ki a másikat.

Tejnyerésre nagyon ajánlható a saanentali (szánen-völgyi) kecske. Marmagassága 70—75 cm., súlya 45—60 kg. között. Szőrözete ritkás. Gyakran ellik ikreket. Tejelési ideje nyolc hónap. Teje ugyan hígabb, mint a hazai kecskéé, de a magyar parlagi kecskék nem adnak többet két liternél naponta, míg a saanentali — különösen friss fejős korá-ban — öt litert is megad. Épen ezért hazai kecskeállomá-nyunk javítására igen alkalmas. Nem ritka közöttük, amelyek évente 800 liter tejet is ad, sőt olyan eset is fordult már elő, hogy száj- és körömfájásos évben is adott 600 litert!

A jól tejelő kecske ismertetőjelei: a puha bőr, a fejtől kissé elálló fül, finoman szőrözött, sem túlrövid, sem túl-hosszú csecsbimbójú tőgy. Általában a tőgy arányosan töltse ki a két hátsó láb között. Hosszú szőr nem kívánatos, mert nehezen tisztítható az állat, tejelő állatnál pedig a tisztán-tarthatóság nagyon figyelembe veendő.

A saanentali kecske hibájául lehetne felhozni, hogy rendszeres takarmányozást kíván. Ez azonban csak az állat-jaival keveset törődő gazda szemében hátrány.

A tenyésztők gyakran esnek abba a hibába, hogy a kecske alakját nem véve figyelembe, csak fehérszínű egye-deket pároztatnak. Innen van az, hogy oly sok rossz láb-állású és csapottfarú kecskét lehet látni. Az X vagy O láb-állás kecskéknél különben is nagyon gyakori (s nem is valami nagy baj), de a csapott far már kerülendő, mert csapott farral keskeny medence, keskeny medencével pedig nehéz szülés jár együtt.

A bak zömök, erőscsontú legyen. A 8—9 hónapos bak már tenyésztésre alkalmazható, de csak jó zabolással (1—1½ kiló naponta) és mértékkel. Fiatal bak naponta legfeljebb két kecskét hágjon be. Idősebb bakra évente 80—100 anya-kecskét számíthatunk és naponta 4—5 anyát hágathatunk.

A fáraó sírjában talált egyik szobor felső teste.

A bakhoz akkor vezetjük a nőtényt, ha üzekedik. Hogy a gödölye rövid idő alatt a szabadba kerülhessen és ott hamar megerősödhessen, célszerű az elletéseket tavaszra eszközölni. Minthogy pedig a kecske öt hónapig vemhes, a hágtásokat az év utolsó felében kell végrehajtani. A vem-hesség ideje alatt az anyával szemben ép oly szabályok tartandók be, mint akármely más háziállatunknál. Ne egyék terimés takarmányt, ne adjunk neki fagyott kruptit, fagyott répát, penészes takarmányt. Ne fájzon meg az anya. Erő-művi behatásoktól óvni kell (rúgás, ütlegelés, döfködés stb.).

Ellés előtt négy héttel — fokozatosan apasztva — hagyjuk abba a fejést. Vemhessége alatt nem szabad fukar-kodni a takarmányozással; ne sajnáljunk egy kis zabot az anyától! A kecske általában könnyen ellik, ha azonban valami nehézség állana elő, állatorvos segélye veendő igénybe. A gödölye 3—4 hónapig szopik. Bakot célszerű tovább is szoptatni.

A kecske takarmányozására rendszerint kevés, vagy semmi gondot nem fordítanak a gazdák s aztán csodálkoz-

nak, hogy gyenge, rosszfejlődésű az állatjuk. Pedig a kecskét is épen úgy, épen olyan gondnal kellene takarmányozni, mint pl. a tehenet s akkor ép úgy meghálálná a gondoskodást, mint bármely más háziállatunk. Ennek dacára rendszerint elégnék tartják, ha az árok partján tépegeti a gyomot. A másik túlzás pedig az, hogy gyermekekre bízzák az etetést, kik nagy szeretetből túltömik, amivel azt érik el, hogy a kecske megcsömörlik és pocskéolja a takarmányt. A két végtel között meg kell tartani a helyes középutat: naponta háromszor rendszeren takarmányozni. De egyes gazdák kétségbeesnek, ha a baknak 1—1½ kg. zabot kell adniok naponta, meg azután kevés kecske van, amelyik darát, korpát, pogácsát kap! Nem szabad sajnálni tehát a kecskétől az abrakot, mert az a kis költségtöbblet, ami a rendszeres takarmányozással jár, bőven megtérül a jó kecsketejben, amely a gyermek táplálására kiválóan alkalmas, mert legjobban hasonlít az anyatejhez. Nem szabad megfeledkeznünk a só mértékletes adagolásáról sem. Két háromnaponként egy kis kanálnyi só szükséges az állatnak.

Végül megemlíthető még, hogy a kecskét igába is fogják. Különösen Németországban van ez elterjedve. Két kifejlett kecske jó úton öt mázsa terhet is elhúz. Így tej, zöldség, szóval kisebb terhek szállítására a kecske egész szépen használható.

A növények táplálkozó szervei.

II. A hajtás.

Irta: Szabó Zoltán dr.

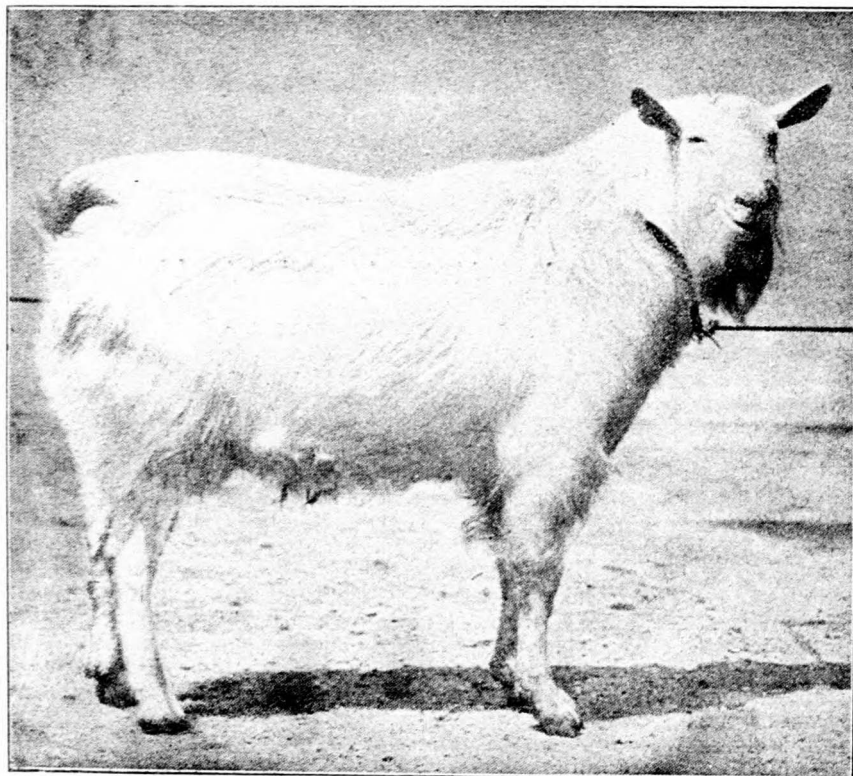
A hajtás a növények táplálkozó szerveinek másik részé. Ennek fejlődése szintén a csirázáskor kezdődik, amikor a gyökér megerősödése után kibújik a csira első *rügye*. Ez a rügy a kezdete az egész hajtásrendszernek. A rügyből fejlődik a *szár* és a *felfelé növekedő* száron jelennek meg a *levelek*, e kettő együttesen alkotja a *hajtást*. A száron a levelek bizonyos rend szerint jönnek létre és minden levél hónaljában (a levél és a szár alkotta szögletben) ismét *rügy* jelenik meg, amely megint ágá (oldalhajtássá) alakul. A fejlődésben, minden növényfajra jellemző módon megalakul tehát egy ágrendszer, amely a leveleket (vagyis a lombot

viseli. Az ágrendszer feladata, hogy a leveleket olyképen ossza szét a levegőben, hogy azok a táplálkozáshoz szükséges friss levegőhöz és napfényhez jussanak. Az ágak tehát tartóként szerepelnek és a levelek azok, amelyek a táplálkozást végzik. A zöld levélzet szerepére már egyszer rámutattunk. A zöld levél a rajta lévő igen apró, csak nagyítókkal látható nyílásokon (levegő-nyílások) keresztül párologtatja el a növény testéből a vizet. Ez a *párologtatás* igen fontos a növény életében; ez a gyökérnyomással felsajtolt vizet felszívja egészen a levélig. A levélben a víz táplálósóit lerakja, a tiszta víz pedig elpárolog. A másik működése a levélnek abban nyilvánul meg, hogy felveszi a levegőből a széndioxidot (szén-savat) és ebből készíti belső sejtjeiben vízzel a szerves anyagokat (keményítő), vagyis itt folyik le a *szénanyag áthasonítása szerves anyaggá*. Ehhez a munkához szükséges energiát a *napfény* szolgáltatja. Emiatt a levelek úgy helyezkednek el, hogy mindegyikük kellő mennyiségű fényhez jusson. Ezért növekedik a szár *felfelé* és a *fény felé*, ezért helyezkedik el a levél olyképen, hogy lapjával fogja fel a napfényt.

A hajtásnak tulajdonképeni táplálkozó szerve a *levél*. Ennek minden része élő sejtekből van felépítve. A *levél* nem hosszú életű. Rendszerint az éghajlatához alkalmazkodik. A mi éghajlatunk alatt a dudvák és a lombos fák levelei csak tavasztól őszig élnek. Ekkor a levél lehull azért, hogy ne párologtasson el többé vizet, amit a talajból nem tud pótolni. Nálunk a tűlevelű fák lombtartóak, leveleik néhány évig élnek. A meleg, nedves éghajlatok lombos fái is lombtartóak. Örökzöldeknek is nevezik az ilyen növényeket, mert leveleik nem egyszerre hullanak le, hanem néhány évi élet után lassankint válnak le az ágról, de ugyanakkor új levelek is fejlődnek.

A föld fölé jutó hajtás, ha kellő szilárdságú, mereven, függőlegesen áll (fátörzsek, gabonaszár, acatkóró stb.). Sok közöttük azonban nem szilárd, ezért a földön hever. Az ilyen heverő szárok némelyike több helyen gyökeret ver és messze kúszik, mint az inda. Más növények saját gyengességük miatt nem tudnak egyenesen felemelkedni a fény felé, ezért más, szilárdabb növényre kapaszkodnak. Ezek a fel-futó növények sokféleképen kapaszkodnak. Vagy rácsavarodnak más növényre, mint a folyondár, vagy apró horgokkal akaszzkodnak, mint a ragadványfüvek, galajok, vagy kacskaringókkal fogódzkodnak, mint a bükkönyfélék. Van kapaszkodó fánövény is, amely csavarodik, mint az iszalag, vagy kis gyökerekkel tapad, mint a borostyán.

Bármilyen legyen is a szár alakja, élettartama, életmódja, belsejében fontos szerkezet állapítható meg. A szár belsejében futnak azok az igen vékony, csak nagyítóval látható csövek, amelyek a gyökérből a levélbe szállítják a vizet és egyéb csőrendszerek, amelyek a levelekből gyűjtik össze a kész táplálékanyagot. A leveleken ezeknek a csövecskéknek a nyalábjai jól láthatók is, mint a levél lemezét behálózó erek. Ezek a végső ágai annak a vízvezeték-szerű csőrendszernek, amely a gyökérből indul ki.

Saanenvölgyi kecske.

A szecskázás Régebben a szecskázást csak akkor gyakorolták, mikor szálás takarmányokat egymással vagy egyéb takarmánnyal alaposan el akartak keverni, hogy belőlük a javát az állat ki ne válogathassa, hanem a jót a kevésbé kellemes ízűvel együtt kénytelen legyen elfogyasztani. Szecskát szoktak keverni a ló zab abrakja közé is, hogy a ló kénytelen legyen az apró magvakat is alaposan megrágni, jól benyálazni. miáltal a jobb emésztés biztosítva van. Ma már a szecskázás sokkal kiterjedtebb, mint előbb volt. Ma már sok uradalom szénát, szalmát és zöldtakarmányt csak szecskázva etet. Ré-

jöttek tudniillik arra, hogy ez esetben kevesebb marad az «izék» és kevesebb lesz az elszórás. Az állat a szálás takarmány nagyobb tömegéből kiválogatja a javát, leszedi a szarról a leveleket, virágokat és a kevésbé ízletes részt a jászolban hagyja. A szecskezott szénából, kukoricaszárból stb. nem tud válogatni és kénytelen az ízletesebb tömeggel a kevésbé ízleteset is lenyelni. A nem szecskezott zöldtakarmányból sok megy veszendőbe azért, mert az állat a szájába vett nagyobb takarmánycsomóval hajtja a legyeket, miközben nagy része a szájából az alomra hull. A megszecckezott zöldtakarmányból csak annyit tud szájába venni, amennyi a légy hajtása közben is szájában marad s így az elhullás veszélye ki van zárva. Igaz, hogy a szecskezés munkával jár, de e munka megtérül a takarmány megtakarításában.

A szuperfoszfát. A műtrágyák közül talán egyet se vesznek gazdáink annyiraigénybe, mint a szuperfoszfátot. A lóherét követő búza alá adott foszforsavtrágya mindig biztosan, jelentősen növeli a termést. De áll ez más elővetemény után és minden gabonafélére. A mi talajaink legnagyobb része ugyanis foszforsavban szegény; a gabonafélék pedig a talaj nehezen oldódó foszforsavát nem képesek hasznukra fordítani, ezért nálunk a gabonafélék trágyázásánál elsősorban a foszforsavtrágyák, köztük a szuperfoszfát veendő figyelembe. A gabonafélék közül is biztosabb a hatás az ösziéknél, de azért jelentékeny szokott lenni — elég csapadékok mellett — a tavasziak alá is. Ha a foszforsavtrágya nem növeli a termést, annak kétféle oka lehet: vagy nem szenved hiányt az illető talaj foszforsavban, vagy tán más növényi tápanyagban is hiány mutatkozik. Ezért ajánljuk, hogy mindenki kísérletileg győződjék meg arról, hogy földje egyáltalában meg-hálálja-e, vagy mennyi foszfortrágyát hálál meg holdankint és miféle műtrágyák kombinálása fizeti ki magát legjobban. Földjének első negyedrésze szórjon szuperfoszfátot, harmadik negyederé szuperfoszfátot és kálisót, a második és negyedik negyederész maradjon trágyázatlan. A termés mennyisége megadja az előbbi kérdésekre a feleletet.

Lóhús és lótej. A lónak főhasznosítása az erőtermelés. Húsát hazánkban csak elvétve fogyasztják. Egyes külföldi nagyvárosok vágóhidjain azonban jelentékeny mennyiségű lovat vágnak le s dolgoznak fel kolbászárúba. Tagadhatatlan, hogy a lóhúsban nem kevesebb a tápláló erő, mint a szarvasmarha húsában. A fogyasztásról való tartózkodásban nem csekély része van az előítéletnek, másrészt annak, hogy színe barnavörös, levegőn képes fényű feketésvörös vagy fekete s így kevésbé kívánatos. Hozzájárul ehhez, hogy ize émeletyitően edeskes. Hátrányára írják még azt, hogy a hús közé igen kevés zsiradék szorított lerakodni s így az száraz, kevésbé ízletes, különösen száraz pedig az oly öreg, kimustrált, rossz kondícióban levő állatoké, mint amilyenek a lóvágóhidakra kerülnek. Tejtermelés szempontjából a ló Európában abszolút nem bír jelentőséggel. Teje egyedek szerint igen eltérő sűrűségű, de még a legjobb is csak felényire éri el a tehéntej tápanyagtartalmát; színe kecskesfehér, ize feltűnően edeskes. Vaj- vagy sajtkészítésre alkalmatlan. A középkorszaki nomád népek, így a kirgizek, mongolok, tatárok, tunguzok egy szesztes tejkészítményt: «kumiszt»-t készítenek kancáik kifejt tejéből. A mongol kancák ugyan legjobban tejnek az összes lófajták közt, de még ezektől se fejhető — a csikó által kiszopott tejmennyiséget nem számítva — évente 250—300 liternél több.

TANÁCSADÓ

Kérdés. *Fajkecske hol szerezhető be? (H. I.)* — **Felelet.** Fajkecskék beszerezhetők: Eszterházy uradalomban Csákvár (Fejérm.), Izmosy Aladár gazdaságában Csorna (Sopronm.), Nádasdy uradalomban Nádasladány (Fejérm.).

Kérdés. *Tehénzetet akarok fe'állítani, kaphatok-e állami támogatást? (W. J.)* — **Felelet.** Az állam, tekintettel nehéz anyagi helyzetére, magántehénzetek felállításához állami hozzájárulást nem adhat. Az illetékes járási gazdasági felügyelő azonban jó-minőségű tenyésztéshez beszerzésében segítségre lesz.

Kérdés. *Használt gyűjtődoboz hol értékesíthető? (Ifjú V. J.)* — **Felelet.** Nem értékesíthető.

Saenenvölgyi kecskék fogatban.

Kérdés. *Keltetőgép hol szerezhető be? (K. J.)* — **Felelet.** Keltetőgép beszerezhető a «Hangya» szövetkezet központjában (Budapest, IX., Közraktár-utca 34.), vagy bármelyik Hangya szövetkezet útján.

Kérdés. *Kendermagos plymouth és másfajta baromfitenyésztés hol szerezhető be? (K. J.)* — **Felelet.** A kérdezett tenyésztőjások beszerezhetők Károlyi Imre gróf baromfitenyésztésében, Érd (Fejérm.), vagy Hauszner Bélánál Rákosszentmihályon (Rákosi-út 3. sz.)

Kérdés. *Melyik állami intézet foglalkozik a gyógynövénytermelés előmozdításával és hol tudhatók meg a gyógynövények árai? (Gy. J. Bántapolcsány.)* — **Felelet.** A gyógynövények termelésének előmozdításával foglalkozik a földművelésügyi minisztérium felügyelete alatt álló Gyógy- és Iparinövények Forgalmi Irodája (Budapest, IX., Lónyay-utca 7.). Ugyanott készséggel adnak a gyógynövények árára nézve is felvilágosítást.

Kérdés. *1. Kállay Tibor dr. pénzügyminiszter és 2. Belitska Sándor honvédelmi miniszter hol lakik? (B. J.)* — **Felelet.** 1. V., Rudolf-tér 6. — 2. VII., Ilka-utca 45/b.

Kérdés. *1. Hol a Vásári Kereskedők Lapja és 2. az Országos Vásári Lap szerkesztősége? (S. B.)* — **Felelet.** 1. VIII., Baross-tér 17. — 2. VII., Garay-utca 16.

Kérdés. *Olcsó kölcsönt részleltételre és állami támogatást gépvásárlásra kaphatok-e? (L. J. géplakatos.)* — **Felelet.** Kölcsönt ma egyáltalán nem kaphat, legfeljebb úgy, ha a kölcsönt adó társul veszi az üzletbe. Az állam a mai rossz pénzügyei mellett egyéneket nem tud támogatni.

Kérdés. *Napraforgó- és repceolaj hol értékesíthető? (P. J.)* — **Felelet.** Napraforgó- és repceolaj értékesíthető az Olajművek Részvénytársaságnál Budapest, V. ker., Báthory-utca 5. sz., vagy az Olaj-, Zsiradék- és Vegyigyárnál. Budapest, X. ker., Szentmihályi-út 15.

Kérdés. *Ha a szerkesztőséghez tanácsért fordulok, kell-e érte fizetni? (W. J. Csanádpalota.)* — **Felelet.** A tanácsért senkinek sem kell fizetni, akár előfizető, akár számonként vásárló a tanácsot kéri. Ha valaki posta- és levélköltségre harminc koronát küld, szerkesztőségünk levélben válaszol, különben a «Tanácsadó» rovatban közöljük a választ.

Kérdés. *Nemes kadarkavessző hol kapható? (özv. S. A.)* — **Felelet.** Békéfy László, Zalakoppány; özv. Mathias Jánosné Kecskemét, Katonatelep.

Üzenet a könyvrendelőknek. (R. J.) Petőfi összes költeményei füzve 400 K., kötve 900 K. — (Sz. J. Pereked.) A kérdezett könyvek nem kaphatók. — (K. J. Kölesd.) A könyv nem kapható. — A «Vasárnap» folyó évfolyamának 1., 2. és 3. száma kifogyott. Az egyfelvonásos színdarab közlését 4. számunkban kezdtük és 8-ikban fejeztük be. Ez a négy szám kapható. — A Vasárnap régebbi évfolyamai nem kaphatók. — (Több rendelőknek.) Naptárkészlletünk teljesen kifogyott.

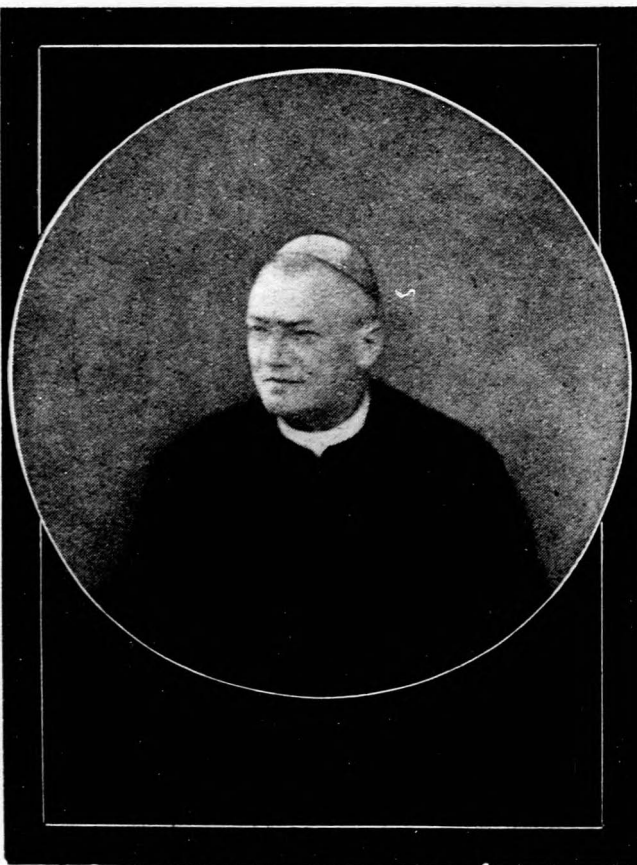
A kiadóhivatal üzenetei. (V. F. Boczonád.) Ha 420 koronát küld, előfizetése az év végéig rendben lesz. A hiányzó számokat pótoltuk.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Megalakult az Országos Mezőgazdasági Kamara.

Február hó 13-án, vasárnap délelőtt alakult meg Pestvármegye közgyűlési nagytermében az *Országos Mezőgazdasági Kamara*. A vármegyei közgyűlési termet teljesen megtöltötte az érdeklődő közönség. A kormány részéről megjelent *Bethlen István* gróf miniszterelnök, nagyatádi *Szabó István* földművelésügyi miniszter, *Scrandi Károly* dr. és *Szomjas Lajos* államtitkárok. Az *Országos Földbirtokrendező Biróság* részéről *Tóth János* elnök és *Böröcsök Andor* másodelnök, rajtuk kívül a kerületi kamarák, az *OMGE*, az *OKH*, a földművelésügyi minisztérium képviselői és sokan mások. Nagyatádi *Szabó István* földművelésügyi miniszter nagyszabású megnyitóbeszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy a földművelésügyi kormány összhangban van a gazdatársadalommal és mindig ennek az érdekében dolgozik. *Kócs Mihály* országos kamarai igazgató köszönte meg ezután az iránta megnyilvánuló bizalmat, majd az Országos Mezőgazdasági Kamara elnökévé a kamarai országos gyűlés közfelkiáltással és egyhangúlag *Almássy Imre* grófit, a Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület huszonhat év óta működő elnökét és a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara elnökét választották meg. *Almássy Imre* gróf székfoglalójában rámutatott arra, hogy a kamarákban képviselve van a birtokos, a kisgazda és a mezőgazdasági munkás, akiknek harmónikus együttműködésére fog törekedni mindenek fölött. A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki beszéd után *Baliczey Géza*, az *OMGE* alelnöke felajánlotta a szabad társulás útján alakult intézmények segítségét és támogatását. Ezután az országos kamarai gyűlés megválasztotta egyhangúlag alelnököknek *Szily Tamás* földbirtokos, nemzetgyűlési képviselőt, *Sámik József* kisgazdát és *Luhász Mátyás* mezőgazdasági munkást. *Sámik József* kisgazda saját alelnöksárai nevében megköszönte a megválasztatásukat, felkérte a kisgazdákat, hogy hazatérve, ismertessék a nagy- és kisgazdák együttműködésének fontosságát. Végül a gyűlés megválasztotta a kültagokat és a harminc tagú igazgató-választmányt.

Várady L. Árpád, a közelmúltban elhunyt kalocsai érsek.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság

február 12–17-ig a következő birtokokra rendelt el megváltási eljárást: *Mátyásháza* és *Felsőregmec* községekben — *Károlyi László* gróf birtokára; *Balogfa* és *Nagyunyom* községekben — a szombatnelyi róm. kath. püspökség és *Bernrieder János* né birtokára; *Ják* községben — a jáki róm. kath. apátság, továbbá *Kirnauer Hugó*, *Hirsch Ernő* és *Szabó Tivadar* dr.-né birtokára; *Babarc* községben — *Fürész Lajos* és *Viktor* és az egyetemi alap birtokára.

Tenyészállatvásár és gépkilállítás.

Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* március hó 17., 18. és 19-én rendezendő tenyészállatvásárja a rendezőbizottság a bejelentéseket már lezárta, mert az eddig bejelentett anyag a rendelkezésre álló istállókakat teljesen megtöltötte. Az összes jelesebb tenyésztők mind részt vesznek a tenyészállatvásáron és az ideán örvendetesen sok kisgazda is bejelentette állatait. A bejelentések szerint az ideai tenyészállatvásár anyaga a következő lesz: Szarvasmarha összesen 510 darab, sertés 934 darab, juh 705 darab, baromfi 140 darab. A fajta szerinti megoszlás a következő: Szarvasmarha: szimmentháli 258 darab, berni 2, hazai piros-tarka tájfajta 110, hollandi 28, borzderes 20, magyar 61, keresztelés 25, bivaly 6. Juh: hazai fésűs 158, francia fésűs 154, husmerinó 193, angol húsjuh 106, friez 26, cigája 10, keresztelés 58. Sertés: mangolica 806, lincolnshirei 55, yorkshirei 37, berkshirei 16, cornwall 20. Az ideai tenyészállatvásárnak tehát nagyon gazdag és változatos anyaga lesz, amely a hírek szerint minőség és tenyészérték tekintetében is ki fogja elégíteni a legmegszébbmő kívánásokat. Nagyon tanulságosnak ígérkezik a gépkilállítás is. A rendezőbizottság felhívja az összes községi előljáróságokat, gazdaköröket és falusi szervezeteket látogató-csoportok szervezésére, hogy a gazdaközönség minél szélesebb rétegei hasznosíthatják a tenyészállatvásár és gépkilállítás értékes tanulságait.

A dohánybeváltási árakat búzaalapon állapítják meg.

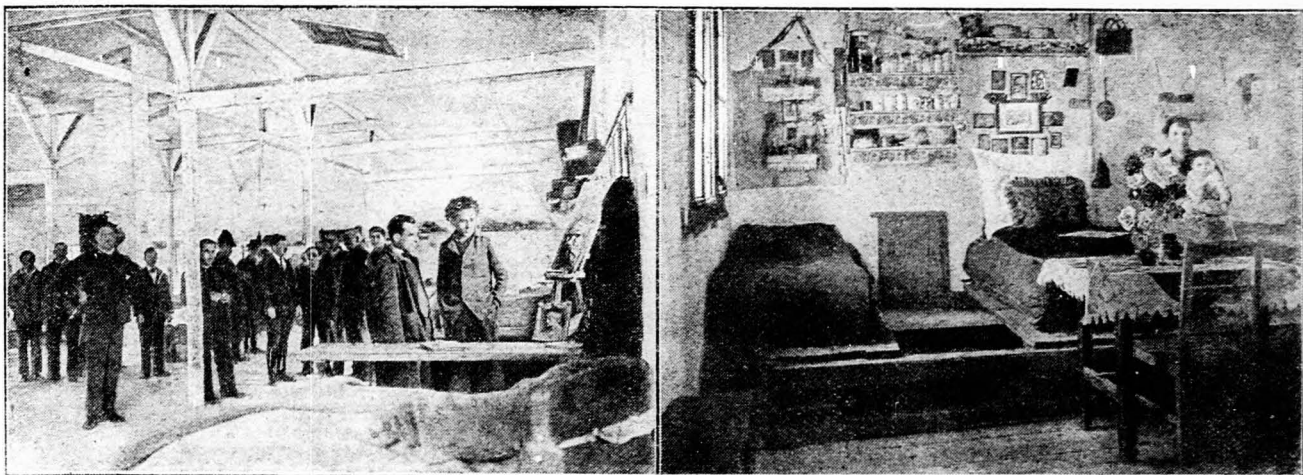
A pénzügyminiszter a belföldi dohánytermelés fokozása érdekében közli a dohánytermelő gazdákkal, hogy a kincstár számára 1923. évben termelt dohányok beváltási árait akként fogja megállapítani, hogy a *nagylevelű dohányoknál* az országos átvételi ár a búza 1923. évi október havi országos átlagárának kétszeres, a *kerti levelűeknél* pedig annak háromszoros összegének feleljen meg. A rendkívüli előlegeket a pénzügyminiszter az 1923. évi belföldi dohánytermelésre katasztrális holdankint 30.000 koronában engedélyezte. A dohánytermelési engedélyek az illetékes községi előljáróság, vagy dohánybeváltó-felügyelőség útján március hó végéig kérelmezendők.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara gyűlése Dombóvárott.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara február hó 20-án tartotta Dombóvárott zászlóbontó gazdaggyűlését, amelyen körülbelül ezeröttszáz főnyi középbirtokosból, kisgazdából és nagybirtokosból álló közönség vett részt. A gyűlést *Hoyos Miksa* gróf elnök nyitotta meg. *Horváth Jenő*, a mezőgazdasági kamara igazgatója, ismertette ezután a kamara programját. *Asztalos Lajos* titkár a növénytermelésről, a talajművelésről, a nemesített vetőmagvak használatáról tartott előadást. *Skita Mihály* titkár az okszerű állattenyésztésről, tejszövetkezetek létesítéséről és az állatbiztosításról beszélt. A munkabérmegállapító bizottságok felállítását a kamara arra az időre kívánja elhalasztani, mire a közigazgatás reformját keresztülvizszi. A megindult vitában a felszólalók a műtrágyabehozatal kérdésével, a kivittel, a cselédek kereseti adójának beszedésével és a gazdaközönséget érdeklő más aktualis kérdésekkel foglalkoztak. A gyűlés elhatározta, hogy e kérdéseken felterjesztéssel fordul az illetékes körökhöz.

Nemtermő területek hasznosítása.

Csonkamagyarország területéből kerekén egy millió katasztrális holdat, összterületünk hat százalékát teszi ki a nemtermő terület. Ezen nemtermő területek azonban egy része csak azért nem termő terület, mert nem termelünk rajta. Ilyenek például a vasuti töltések s a közvetlen mellette lévő kihasználatlan részek, ahol egy kis utánajárással és gondnal igen jövedelmező mezőgazdasági termelés folytatható. A többtermelésnek egyik módja az is, mikor az eddig nem termő területeket, ahol csak lehet, felhasználjuk a mezőgazdasági termelésre. Ez a cél vezeti a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarát most megkezdett azon akciójában, hogy felhívja a vasútigazgatóságok figyelmét a vasúti töltéseknek, ahol csak lehet, gyógy-, ipari- és mézélő növényekkel való betelepítés általi kihasználására.

Képek a zalaegerszegi internálótáborból.

Balról: a férfi-barakkok egyike. Jobbról: a női barakk egy részlete.

Meghalt a kalocsai érsek. A katolikus egyház egyik első főpapja, *Várady Lipót* Árpád kalocsai érsek ötvennyolc éves korában hirtelen meghalt. Nem csupán az egyház-kormányzat terén, hanem a közművelődés, a hitélet és a keresztény sajtó, úgyszintén a helyes földbirtokpolitika megszilárdítása körül is nagy érdemeket szerzett. Hosszú ideig dolgozott a kultuszminisztériumban, majd kanonokká és azután *győri püspökké* lett. 1914-ben töltötték be vele a *kalocsai érseki széket* és beiktatása éppen a szarajevói tragédia napjára esett. Elhalálózása alkalmából a *kormányzó öfőméltósága* és a *miniszterelnök* is megleghangú táviratot küldött a kalocsai székesfőkáptalannak. Szerdán temették az érseket a *pápai személynök*, *Csernoch János* bitoroshercegszék, *Klebensberg Kunó* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Petri Pál* államtitkár, *Ernst Sándor* és *Szabóky Jenő* nemzetgyűlési képviselők és igen sok egyházi, politikai, katonai, társadalmi kiválóság jelenlétében.

Az egyke kérdését tárgyalták a *Faiu-szövetségben*. Az elmúlt héten az ország legkiválóbb szakemberei gyűltek össze, hogy megvitassák az egyke, ennek a szörnyű betegségnek leküzdési módjait. *Gerőczy Zsigmond* egyetemi tanár nyitotta meg a szakosztályi ülést és hangoztatta, hogy még mindig ott tartunk, hogy egyesek gyógyíttatják ugyan beteg marháikat, sertéseiket, de *nem hívnak orvost kórházban fekvő gyermekükhöz*. Ezt a súlyos kérdést csak nyíltan lehet tárgyalni. Nem várhatjuk Magyarországra számára a boldogabb jövődőt, ha egyes színmagyar vidékek népességükre nézve teljes csőd előtt állanak. Ezután *Lovrich József* egyetemi tanár, a budapesti bábaképzőintézet igazgatója vázolta a szaporodásigáló eszközök és az elvetelés szörnyű következményeit, majd statisztikai adatok alapján mutatta ki, hogy *csupán az a családi élet egészséges, amelyből legalább három gyermek születik*. Be kell hozni az agglegényadót, a *legkeményebben kell megszervezni az anya- és csecsemővédelmet, jutalmazni kell a szapora családokat* és emelni a széles rétegek erkölcsi színvonalát. Az előadás fölött hosszabb vita indult meg, amelyben igen sokan járultak hozzá a súlyos kérdés tisztázásához.

A német miniszterek nem mehetnek a megszállott területre. *Degoutte* tábornok, a Ruhr-vidéken levő megszálló francia csapatok parancsnoka, parancsot adott ki, amely megtiltja a német minisztereknek az újonnan megszállt területen való tartózkodását. A rendőrközegeket és egyéb nyilvános szerveket utasítja, hogy a minisztereket, amennyiben e területen tartózkodnak, *tartóztassák le és adják át a megszálló csapatok katonai bíróságainak*. Ha ez nem történne meg, végrehajtják a szankciókat, amelyeket kilátásba helyeztek az illető városok és községek megbüntetésére. *Bochumban* a franciák újból megszállották a törvényes épületét. Egy leányt, aki az épület előtt fellállított őrszemhez nagyon közel haladt el, az őrs puskatussal durván visszataszította. Amikor az összegyűlt tömeg emiatt megbotránkozott, az őrs a tömeg közé lött. *Egy munkás meghalt és két ember megsebesült.*

Körmendy-Ekes Lajos erőteljes magyar beszéde a prágai nemzetgyűlésen. A cseh nemzetgyűlés egyik legutóbbi ülésén *Körmendy-Ekes Lajos* felvidéki képviselő hatalmas beszédet mondott, amelyben kifejtette, miért van természetes talaja a magyar irredentizmusnak. Elképzelhető-e egyáltalában, úgy mond *Körmendy-Ekes*, hogy ne legyen irredentizmus, amikor a magyar nemzetétől máról-holnapra elvették földrajzilag eszményien körülhatárolt ezeréves birtokállománya kétharmadát és ehhez olyan határokat adtak neki, amelyek az őt megcsonkító szomszédokkal szemben semmiféle természetes védelmet nem nyújtanak, sőt az ország megmaradt csonka területe is a szomszédok állandó prédájává van odadobva. Józan fejjel bajos elképzelni, hogy ennek az országnak közvéleménye a mai állapotokat elismerje s azokba minden időkre belenyugodjon. Magyarországnak legalább is a lelkekben élő irredentizmus van, mert *lehetetlen, hogy ne legyen*, mert lennie kell, mert ott is emberek élnek, akiknek *nem savó, de vér folyik az ereikben*. Magyarországnak *kényszerűségből* aláírta a trianoni békét és *kényszerűségből* meg is tartja.

Förster Aurél ünneplése. A multkoriban ünnepezték Förster Aurél volt országgyűlési képviselőt abból az alkalomból, hogy a *kiváló férfiú negyven esztendeje alapította meg az ország egyik első hitelszövetkezetét, a monorit*. A jubileum szintén Monoron játszódott le s itt Förster Aurélt *Meskó Pál* gazdasági főtanácsos a *Hangya* részéről, *Agoraszó Tivadar* alispán a megye közönsége nevében, *Miós Gábor* igazgató az OKH, *Horváth János* pedig a szövetkezetek megbízásából köszöntötte. Délben *díszbéd* volt, amelyen folytatódott az üdvözlések sora. Szólottak *Kégl János* volt főispán, *Adler és Huppert* ügyvédek, *Meskó Pál*, *Horváth János*, *Sandula Imre* plébános, *Molnár János* ref. lelkész, *Bokros Sándor* községi bíró, *Agoraszó Tivadar*, *Bíró István* gazdaköri elnök, végül *Wiener János*, a helybeli Hangya szövetkezet ügyvezetője jelentette be, hogy a helybeli Hangya a monori OKH javára *tízezer korona névértékű jubileumi üzletrészt jegyez és a kamatok hóvafordításáról Förster Aurélnak lesz tiszte határozni*. A monori jubileumról szóló képet a mult vasárnapi számban közzöltük.

Elkobozták a hazaáruló Károlyi Mihály minden vagyonát. A budapesti törvényszék hosszú tárgyalás után most olyan ítéletet hozott, hogy *Károlyi Mihály gróf bűnös az ország elárulásában, az ahhoz való hűtlenségben, felségérsétsében* s ezért a *Magyarországon található összes vagyonát* az állam számára elkobozhatónak jelentette ki. Ezzel az ítélettel kapcsolatban angol lapok most azt a hírt hozzák, hogy *Károlyi Mihály*, aki jelenleg Olaszországban él, *Amerikába, Kanadába vándorol ki*.

Korányi Frigyes báró párisi követ lett. A kormányzó *Korányi Frigyes* báró volt pénzügyminisztert rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré kinevezte és e minőségében a *francia köztársaság elnökénél és a spanyol király öfelségénél* való képvisellel megbízott *párisi magyar királyi követség* vezetésével megbízta.

Bokross Sándor,

tizenkét éve Monor község bírája és az ottani Hangya buzgó pártfogója.

A luxori sír kincsei. *Tuankhamen* fáraó sírjának megtalálása és felbontása csodálatos eredménnyel járt. Két angol tudós sok esztendei kitartó munkáját koronázta most a siker és legmerészebb álmaikat is felülmuta mindaz, ami a sír mélyéből napfényre került. A sír előcsarnokában a hátsó fal mellett jobbról és balról a királynak egy-egy szobra áll, ezek őrzik a mögöttük levő befalazott sírkamrát. A szobrot fából faragták és bevonták valamilyen fekete szuokanyaggal. A fejkendő, csuklóköti, karköti, a joga és lándzsa gazdagon aranyozott, a balkarról finom vászon hull alá. A homlokon a szent kobrafigyó foglal helyet — ez volt a királyok jelképe — mely bronzból és aranyból készült. Aszem-

gödör és a szemöldökök aranyból, a szemgolyó aragonitból és a pupilla obszidiánból való. A szobor lábain arany szandál van. A jobboldali szobor mellett egy halotti csokor van, a lábainál egy gyönyörű festett doboz. A bal oldalon egy hosszú fehérre festett fadóboz pántos fedéllel, ébenfasarkokkal. A doboz teli van a király alsóruháival, ostorokkal, nyilakkal, fíjjakkal, orsókkal stb. A doboz mögött egy, szertartások alkalmával használt, aranyozott pamlag foglal helyet, két oldalt orozslánok tartják, rajta ágy, dobozok, fátyalványok. Alatta székek és egy másik elefantcsontláda és nagymennyiségű gömbölyűre formált fadóboz, amely teli van háromezer éves hússal (kacsa, őzcomb stb.). Az egyiptomiak hite szerint ugyanis a halott folytatja földi életét és épen ezért hordták a sírba azokat a dolgokat, amire a földön szüksége volt. A léleknek — ezt «Ka»-nak hívták — mely a halál után tovább él, épügy szüksége van mindenre, mint a földön. Az előcsarnok melletti sírkamrában még káprázatosabb kincseket találtak. Óriási arany-szekerényt, drágakövekkel szegélyezve; egy jászpiszkövet, amelyhez hasonló nincs a földön és felsorolni sem lehet azt a sok mindent, amelyet a sír mélye őrzött évezredekig. A király tetemeit rejtő koporsót még nem bontották fel, egyelőre a tudósok az eddig talált drágaságok vizsgálatával vannak elfoglalva. A világ minden részéből ezrekre menő kíváncsi gyűlt össze Egyiptomba, akik hátráltatták a munkát, úgy hogy a tudósok kénytelenek voltak az idegenek elől elzárni a sírt. Természetesen végtelen fontosságú a sír megtalálása az emberiség számára, mert egészen más világításba helyezi az előttünk élt népek életét. Bizonyos, hogy nincs okunk magunkat tartani a legfejlettebb nemzedéknek, hiszen sok ezer évvel ezelőtt a kultúra már csodálatos fényben ragyogott.

Leégett a newyorki elmeegógyintézet. Az amerikai Manhat. tanszigenen van elhelyezve az örültek háza, amely a múlt héten kigyulladt és leégett. A tébolydában mintegy hétezer beteget ápoltak s a tűz villámgyors terjedése miatt csupán leírhatatlan jelenetek között lehetett őket celláikból szabad levegőre menteni. Így is huszonnégy órült és három betegápoló nővér pusztult el a lángok között. Egyesek az ablakokon ugráltak ki, mások a háztetőre menekültek, sok beteg pedig kirohant az intézet kapuján és messzire rohant el. Az anyagi kár is meghaladja az egymillió dollárt.

Ha nem áll, vagy nem nő a bajusza, használja a világhírű *Amor* bajuszpedrót.

Kétös merényletterr a fővárosban. Az elmúlt héten két hordár csomagot kézbesített ki *Rassay* Károly képviselőnek és *Miklós* Andor szerkesztőnek, a Pesti Naplóhoz. A címzetek gyantásnak találták a küldeményt s ezért a rendőrségre vitték. A főkapitányságon megállapították, hogy a csomagokban egy-egy 1916-ban gyártott kézigránát volt. Azonnal széleskörű nyomozást indítottak a csomagok küldőinek kézrekerítésére, de ez mindeztideig nem sikerült, annál is inkább, mert a hordárok sem tudtak pontos személyleírást adni megbízóikról. A rendőrség szakértőkkel vizsgálhatta meg a kézigránátokat. A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy mindkét bomba ártalmatlan, mert már nem robbannak s maguk a szakértők sem tudták őket felrobbantani. A rendőrség mindezek ellenére tovább keresi a tetteseket.

Egy álló hétig alig volt ivóvíze Budapestnek. A Duna áradása folytán üzemzavarok támadtak a *káposztásmegyeri vízműtel-pen*, majd az egyik főcsatorna repedt meg, illetve iszappal rakódott tele. Emiatt azután az elmúlt héten napokig a *legkínosabb vízinstéggel küzdött a főváros lakossága* és csupán óriási erőfeszítéssel tudták vasárnapra-hétfőre úgy, ahogy kielégítővé tenni az ivóvízellátást. Persze nyomban akadtak lelkiismeretlen üzérkek, akik zsarolásra használták fel a sorscsapást és tizenöt-húsz koronát is elkértek egy-egy liter vízért. Ezeket azután a rendőrség fűlte le.

Nagy munkabeszűntetések a gyáriparban. Hetekkel ezelőtt *bérmozgáson* indult meg a gyáripari munkásság körében, de a megindult tárgyalások nem jártak eredménnyel. A gyártulajdonosok ennek folytán a *vasipar egész területén megállították a munkát* és személyzetüket kizárták. Ezenkívül megszűnt a munka a *fa- és téglaiipar*, valamint a *női szabóipar műhelyeiben* is. A kizárások olyan mérvet öltöttek, hogy a *legutóbbi napokban már mintegy hetvenezer főre rúgott a kenyérlétküli munkások száma*.

Drózy Győzöt sértegetéséért arcul ütötte egyik képviselő-társa. A nemzetgyűlésen is izgalmakat okozott a megismerelt bombamerénylet és ennek lázában *Drózy Győző*, aki ugyancsak nem szokta magát képviselőhöz illő komolysággal viselni, szemzedett módon sértette meg képviselőtársát, *Bogya* Jánost. Az inzulált hónapja erre a folyosón rátámadt *Drózyra* és *öklével az arcába vágott*. A dulakodásnak *Huszár* Károly és egy újságíró szakított véget. *Bogya* felajánlotta a lovagias elégtételt, de *Drózy Győző* azt «nem volt hajlandó méltányolni».

A német gazdák hazaszeretete. A német kiscgazdák országos gyűlése határozatot fogadott el, amelyben kötelezi magát, hogy a *megszállott területről származó ötvenezer gyermek elátásáról gondoskodik* és felszólítja a kormányt, hogy szilárdan tartson ki az ellenséggel szemben tanusított ellentállása mellett.

Az angol miniszterelnök helyteleníti a Ruhr-vidéki akciót. A Ruhr-vidék megszállásáról nagy vita folyt az angol képviselőházban. A vita végén *Bonar Law* miniszterelnök szólalt fel. Kijelentette, hogy a kormány véleménye szerint a *Ruhr-vidéki francia akció helytelen és csak rossz következményekkel járhat*. A különbség a kormány és az ellenzék között az, hogy, ha a kormány mindjárt más véleményen is van, mint Franciaország, mégsem hiszi, hogy az angol érdekeknek, vagy a világ érdekeinek hasznára lenne, ha Franciaországgal szemben ellentétes magatartást fogadna el. Nem állíthatja, hogy neki a helyzet tetszik, amely így keletkezett, de vajjon *hogyan javulna az meg, ha a többi veszedelmekhez, amelyek Európát fenyegetik, még az a tudat is járulna, hogy Anglia végérvényesen ellenséges magatartást tanusít Franciaországgal szemben*.

Országos tanfolyamok írni-olvasni nemtudók számára. Legutóbb elhatározta a kultuskormány, hogy a tanköteles koron túl lévő írástudatlanok számára az egész országba kiterjedően tanfolyamokat kíván szervezni. Értesítette az egyházi szervezeteket, hassanak oda, hogy a nép körében a művelődéssel szemben található nagyfokú bizalmatlanság, álszemérem és közömbösség megszűnjön.

A fejelemgyei Válon kétfejú bárányt ellett egyik anyajuh. A híres Dréher-féle fejelemgyei *váli* uradalomban érdekes eset adódott elő a minap. Amikor egyik reggel a számadó juhász az akolba lépett, csodálkozva látta, hogy az éjjel született bárányok között egy *kétfejú, kétorrú és négy szemű állat is béget*. Az odavalósiak annyira megijedtek a szörnyszülöttől, hogy azonnal megégetését tartották szükségesnek, később azonban mégis jobb belátásra tértek és életben hagyták a váli csodát. A kis bárány azóta *mind a két szájával egyszerre szopja az anyja tejt* s természetes, hogy a környék lakói nagy tömegekben keresik fel a kétfejúnek világrajzított, de ezzel a többinél aligha okosabb báránycsemetét.

Két község egyesülése. A belügyminiszter megengedte a Zemplénmegyéhez tartozó *Kiscigánd* és *Nagyigánd* összeépült kisközségeknek, hogy egyesüljenek és nagyközséggé alakuljanak át. Az egyesült község neve: *Cigánd*.

Az emberiség egyik legnagyobb jótévedője. A művelt nemzetek — köztük országunk is — nemrégiben ünnepezték meg a nagy Pasteur születésének százszázötödik évfordulóját. Pasteur Lajos 1822. dec. 27-én született Franciaországban. Atyja egyszerű timár-mester volt. A kis sorsból küzdötte fel magát kiváló tehetsége révén a fizika, majd a vegytan tanárává. Életét főleg a vegytan-tudomány fejlesztésének szentelte s e révén elért felfedezéseivel úgy nemzetgazdasági, mint egészségügyi szempontból elévülhetetlen érdemeket szerzett. Legelsősorban az erjedés okának megfelfedezésével kísérletezett s ő volt az, aki rájött, hogy az erjedés nem más, mint szemmel meg nem látható apró lények táplálkozási folyamata s egyúttal azt is kimutatta, hogy ezt az erjedést okozó baktériumok oxigén nélkül is képesek élni, tehát az az általánosan elfogadott elv, ami különben minden más esetben fennáll, hogy oxigén, vagyis levegő nélkül minden élet megszűnik — *ezekre az apró lényekre nem vonatkoztatható*. Kimutatta azt is, hogy azonnal erjedés áll be, mielőtt valamilyen anyagba ilyen apró, oxigén nélkül élő lények behatolnak s ez könnyen megtörténhetik, mert ezen lények közül igen sok a levegő porában megtalálható. Ennek a felfedezésnek folyamán képen megtalálta a borbetegségek okát s megállapította azt a módszert, amelynek segítségével a bor erjedését melegítés révén meg lehet akadályozni anélkül, hogy a bor ízét vagy színét elvesztené s ezt a módszert az ő nevével *pasteurizációnak* nevezték el. Majd a fertőző betegségek bacillusait fedezte fel és megállapította, hogy miként lehet a halálotkozó bacillusok mérgeinek mérgező hatását folytonosan gyengíteni. Alig lehet számlálni sok közérdekű felfedezését felsorolni s azok közül, hogy csak néhányat említsünk, felfedezte a selyemhernyó betegségének okozóját, a sertésorbanca bacillusait, az ecetgyártás módszerét stb. Mindezen óriási jelentőségű felfedezéseinek koronájaként 1880-ban megtalálta a legveszedelmesebb betegségnek, a vesztésnek a bacillusát és szérumát s ezzel soha el nem múló emléket állított magának az utókor előtt és örök hála kötelezte az egész emberiséget.

Eredményes próbálkozás a viharfelhők eloszlatására. Bancroft amerikai tanárnak sikerült a viharfelhők elűzése tekintetében komoly eredményeket elérni. Villamossággal töltött homokot szórta a felhők közé s a felhők nyomban oszladozni kezdtek, úgy hogy néhány perc múlva ismét derült volt az ég. Ha a felfedezés beválik, felmérhetetlen jelentősége lesz a mezőgazdaság kármentesítése körül.

Aki megbecsüli az egyházát. Tar Ferenc *békésgyalui* gazdaember a helybeli református egyháznak két hold földet ajándékozott azzal, hogy ennek árából a háború alatt felajánlott harangok helyébe újakat rendelhessenek. Jobb kor jelét hirdeti ez a cselekedet.

Péter végrendelete. Most került nyilvánosságra Péter volt szerb király végrendelete. A király, aki 1921-ben halt meg, 1914 november 18-án készítette el végrendeletét, tehát abban az időben, amikor Szerbiának legnagyobb részét elfoglaltuk. Péter, vagy, amint inkább nevezték, *Petar*, értékpapirjait Sándor, György és Ilona gyermekeire hagyta, hogy ezeket testvériesen osszák szét. Ingatlanát Sándorra, az akkori trónörökösre hagyta. Készpénzben félmillió dinárja volt Petárnak, Belgrádban volt három háza, Cetinijében egy, Tobolóban pedig földbirtoka. Értékpapirkészlete 15 000 belföldi és 25 000 külföldi papirból állott. Az utóbbiak között több francia újságvállalat részvényei voltak találhatóak meglehetősen nagy számban. Ha jól összeszámoljuk, bátran állíthatjuk, hogy az egykori disznókereskedőnek volt mit aprítania a tejbe.

Kigyóval táplálkozó kigyó. A londoni állatkertbe egy eddig ismeretlen fajta kigyót, egy úgynevezett «Gibro» kigyót hoztak, amelynek egészen sajátos szokásai vannak. Ez az állat például *csak kigyóval táplálkozik*. Az emberre teljesen ártalmatlan a Gibro-kigyó, de más mérges kigyót a legnagyobb kegyetlenséggel fal föl. Megrohanja áldozatát s hatalmas testével összenyomja, de még inkább szereti, ha elevenen nyelheti le táplálékát. A kigyó-méreg nem fog rajta. A Gibro-kigyó Délamerikában él.

Az utolsó pillanatban biztosította az életét. Kassel közép-németországi városban történt meg a következő eset. Egy tanító biztosítani akarta életét és elhívatta az ottani legelőkelőbb biztosítótársaság egyik tisztviselőjét. A szerződést meg is csinálták, a tanító aláírta és kifizette az első hónapi részletet. Amint a pénz leolvasta, a tanító összeesett és meghalt. Szívszélhűdés érte.

Egy napig volt milliomos. Egy Degen nevű huszonhétéves német banktisztviselő szenvedélyes tőzsdejátékos volt. Bankjából elvitt hatszázezer frank értékű papirost s ezzel játszani kezdett. A szerencse nem kedvezett neki, mert rövid idő alatt a papírok negyvenezer frankra zuhantak le. Már a rendőrségre akart menni, hogy önmaga jelentse fel magát, de még egy utolsó kísérletre szánta el magát: leült megmaradt pénzével kártyázni. Ezúttal kedvezett neki a szerencse, mert két éjszakán át egymillió frankot nyert. A harmadik éjszaka azonban csaknem az egész pénzt elvesztette. Amikor elfogták, csak hat márkája volt.

Miért hordják a jeggyűrűt a negyedik ujjon? Miért a negyedik ujj a gyűrűsujj, amelyen a jeggyűrűt is hordják? A régiek szerint azért, mert ebből egy ér egyenesen a szívbe vezet. Ez a hit a régi időkben igen elterjedt volt, de természetlanilag helytelen, épen ezért fel kell tenni, hogy azért hordják a jeggyűrűt ezen az ujjon, mert a legkevésbé használják s védve van mindkét oldalról. Egyébként a jeggyűrűnek a negyedik ujjon való viselése nem is régi keletű. Régebben a gyűrűket, a jeggyűrűt is, a nagyujjon hordották, sőt Angliában még a XVIII. században is így volt divatban. Némely helyen a mutatóujjon hordták a jeggyűrűt. Régebben a jegyesek igen értékes gyűrűvel ajándékozták meg egymást s így szinte érthetetlennek találták, amikor Fülöp spanyol király jegyese igen egyszerű aranygyűrűt kért csak vőlegényétől. Azokban az időkben, amikor az emberek, nemzetek, szükségét szenvedtek, mindig divatba jöttek a vasból való jeggyűrűk. S emlékeztetünk rá, hogy a világháború elején sokan odaadták arany karikagyűrűjüket vasgyűrűrt hazaszeretettől. Azt is mondják, hogy a vasgyűrű inkább házastársakhoz, mert a vas az örökkéartóságot jelenti. Angliában és több más országban a balkézben hordják a házastársak a jeggyűrűt. Ezt a szokást azzal magyarázzák, hogy a balkéz közelebb van a szívhez.

Harangrendelés búzavalutában. A hirtelen beállott külföld-valutaemelkedés miatt a harangöntéshez szükséges és csak külföldről beszerezhető tiszta bronz ára erősen emelkedett és ezzel egyidejűleg az üzemköltségek is munkabérek is, ami nagyon megnehezíti a harangot rendelő egyházaknak, de a harangöntőnek a helyzetét is. Az «Ecclesia Harangművek» vezetősége az összes szakértők bevonásával hosszas tárgyalás után azt határozta el, hogy a harangrendelések leköötött árat az ugyanakkor érvényben lévő búzárral hozza kapcsolatba és kb. 2–3 hónap múlva bekövetkező harangszállításkor szintén a napi búzárral veszik alapul az elszámolás megejtésénél. Ezen mód a rendelő, nagyobbára termeléssel foglalkozó, híveknél könnyen megérthető, viszont a Harangművek részére lehetővé teszi annak elkerülését, hogy hónapokkal ezelőtt megállapított árban rendelt harangokért időközben elértéktelenedett papirkoronaikat kapjon, mellyel az új nyersanyagokat sem lehet beszerezni.

TRÉFÁK

A sárcipő.

Gyula bácsi, aki a zordon időjárás ellen hatalmas felleghajtójával és sárcipőjével védekezett, minden reggel jókora sétát tett a szabadban. Tegnap is elindult, de bizony az árvízázattal csatagos utakon vastag sár tette kényelmetlenné a sétát, úgyanyira, hogy egy süppedőben egyik sárcipője is lemaradt Gyula bátyánknak.

— Teringettél — szólalt meg magában az öreg a kellemetlen fölfedezésre és haragjában a másik sárcipőt levette és belevágta a legközelebbi pocolyába, mondván:

— Vigye hát ezt is a ördög!

Azután dohogva hazaballagott.

De nagyon elképedt ám, mikor a tornácra érve észrevette, hogy az egyik sárcipő mégis a lábán van.

Ezt azután ugyancsak cifra szólam kíséretében vágta ki az utcára...

A kiskadét szerencséje.

A kikiáltó: Tessék besétálni, hölgyeim és uraim, a belépődíj csekély húsz korona. *Gyermekek és katonák* felét fizetik.

A diák (odaszól a kadét pajtásának): Erigy be, te akkor ingyen mehetsz!

Iskolában.

Tanító: Mondd, Mórica, mi az: ha feldobom fehér, ha leesik sárga?

Móric: (mélységesen hallgat.)

Tanító: Nos, nem tudod? Hát mi lehet az, amit ha feldobsz fehér, ha leesik sárga?

Móric: Szépen fogom én a tojást feldobni!

Cipészboltban.

Egyik segéd: Nézd, most jött be a színházi pénztárosnő, aki multkor a hetedik sor helyett a kilencedikbe adott jegyet.

Másik segéd: Könnyen megbosszulhatod magadat: adj neki egy számmal kisebb cipőt!

Néha az igazság is téved.

— Nem jó egyedül lenni — mondja a régi igazság.
— Kivéve — felelhetné egy okos ember — ha *örökségről* van szó.

Apa és fia.

— Mondd, Samukám, ha volna egy félmilliárdod, mit csinálnál vele?
— Egy *egészet*, papa!

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Orosz Mihály, Edelényből)

2. Talány.

Egyik szótagom megjavítja az ételt, ha hozzáteszed az orr-ot egy r-rel, akkor asszonyi szerszám lesz belőlem. Ha már most két szótagom elé egy betűt teszel: pompás étel leszek; ha pedig fölcseréled a betűt egy másikkal: nélkülözhetetlen edény leszek, melyet megtalálsz minden asztalon.

(Beküldte: Juhász Miklós, Kocsérről.)

3. Betűrejtvény.

X S S hogy X H[†]
S S 'L

(Beküldte: Domokos Sándor, Dorozsmárdól.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 12-ik számunkban közöljük.

A 6-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Ellenzék.**
2. Számrejtvény: **Fogott 31 darabot. Az etető kapott 16 darabot, a kerülő 8 darabot, az ör 4 darabot és neki megmaradt 3 darab.**
3. Tréfás talány: **Lyukas dió.**

Megejtették: Gábor János, Kis Tóth Péterné, Ambrus Máté, Dobos Julianna, Rózsa István, Gyurics Mihály, Sinkéy Pál, Szabados Márton, Czeke György, Nagy István, ifj. Molnár Géza, Vadas Margitka, Bihari Ferenc, Józán Sándor, Falus István, Faluvégi Kiss Ferenc, Boros Mihály, Szabó Mihály, Tóth János, Schneider Irénke, ifj. Rozslozsnik János, Koszt György, Kisházi József, Tóth József, Molnár István, ifj. Bordás Antal, Szabó Esztike, Kakas Péter, Somogyi Balogh György.

Jutalomkönyvet nyertek: **Kisházi József, Szabó Esztike, ifj. Bordás Antal, Tóth János.**

Az 7-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Pévárosi árak február hó 25-én.)

Gabonavásár. Búza 76 kg -os tiszavidéki 13.300—13.500, fehérmegeyi és pestmegeyi 13.200—13.400, 78 kg.-os tiszavidéki 13.500—13.700, fehérmegeyi és pestmegeyi 13.400—13.600, rozs 8500—8600, takarmányárpa 8600—8800, sörárpa 8800—9200, zab 8500—8700, csöves tengeri 6600, morzsolt tengeri 8200—8400, bab fehér 9000—10.000, bab vegyes 7800, korpá 5200—5300 korona métermázsánként.

Liszt és őrlemények. Vidéki malmok lisztjéért kilogrammonként a következő árakat fizetik: duplafogós nullás lisztért 180, nullás lisztért 175, főzőlisztért 170, 6-os kenyérlisztért 165, 7 és feles kenyérlisztért 120, 8-as takarmánylisztért 62, 0-ás rozslisztért 140, 1-es rozslisztért 120 K-át.

Vetőmagvak. Lucernamag, nagyaránkás, nem tisztítható 70.000—75.000, lucernamag, nagyaránkás, tisztítható 75.000—85.000, lucernamag, nagyaránkamentes 85.000—95.000, lucernamag, államilag fehér báccával ólomzárólt 110.000—115.000, lucernamag, államilag piros báccával ólomzárólt 108.000—110.000, lóheremag, nagyaránkás, nem tisztítható 110.000—125.000, lóheremag, nagyaránkás tisztítható 125.000—135.000, lóheremag, nagyaránkamentes 135.000—145.000, viktóriaborsó 13.000—14.000, balta-cimmag 19.000—20.000, mák 40.000—45.000, cirokmag 5000—5400, napraforgómag 9500—10.500, tavaszbükköny 17.500—19.000 korona métermázsánként.

Takarmány. Rétsizéna, elsőrendű 5000, másodrendű 4200, muhar, elsőrendű 5000, másodrendű 4800, lucerna elsőrendű 5300, másodrendű —, zabosbükköny, elsőrendű 5400, másodrendű 5000, alomszalma, elsőrendű 3000, másodrendű 2700, zsúpszalma, elsőrendű 3300, másodrendű 3000 K métermázsánként.

Marhavásár. Őkör, legjobb minőségű 290—340, kivételesen 400, középminőségű 200—280, silányabb 165—190, bika, legjobb minőségű 270—310, kivételesen 380, silányabb 210—260, bivaly 200—250, tehén, legjobb minőségű 210—300, kivételesen 350, silányabb 160—200, kicsen-tözni való marha 150—180, növendékmarha 220—280 korona kilogrammonként elsőüllyben.

Sertésvásár. Könnyű sertés 520—650, közepes sertés 640—685, nehéz sertés 625—700 korona kilogrammonként elsőüllyben.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 97.500—250.000 K-ig, igás kocsiló, könnyű 58.000—180.000 K-ig, számar 16.000—28.000 K-ig.

Nagytétényi kiviteli sertésvásár. A nagytétényi kiviteli sertés-piacon a felhajtás 900 darab volt. A kiviteli cég szépen megindult 670 koronás eladási árak mellett.

Tenyész- és haszonállatok. Erdélyből importált fiatal jármosókör elsőrendű fehér, 360—420, másodrendű, fehér Erdélyből importált fiatal jármosókör Budapestre. 340—380, belföldi fehér jármosókör 350—370, másodrendű fehér jármosókör 320—380, tarka jármosókör elsőrendű 350—380, tarka jármosókör másodrendű 320—340, friss fejős és vemhes tehének 350—400, 1/2 éves úszók és tinók 320—380 korona kilogrammonként elsőüllyben.

Nyersbőr. Marhabőr 650—675, borjúbőr 1050—1100 korona kilogrammonként.

Zöldseglélék és gyümölcs. Burgonya 32—34, tök 45—60, vöröshagyma 62—70, fokhagyma 60—65, kalarábé 36—50, fejéskáposzta 40—50, vöröskáposzta 50—85, karfiol 500—700, paraj 40—60, cékla 46—60, zeller 30—35, kel 80—100, torma 120—150, sampiongomba 1000—1100, szárítva 2500 K kilogrammonként. Kapor és petrezselyem zöldje 4 korona csomónként. — Alma 200—350, körte 400—500, aszaltszilva 280—340, szőlő 600—800, mogyoró 800—900, dió 220—250, mandula 220—250, gesztenye 220—280 korona kilogrammonként.

Baromfi, vad és hal. Csirke, rántani való, darabja 400—480, kacska, hizott, kilogrammja 950—1000 K, liba, hizott, kilogrammja 950—1100 K, nyúl, kifejtve, bőr nélkül darabonként 1000—1400 K, élő ponty, kilogrammonként 800—1000 K, harcsa, élő 1800—2200 korona kilogrammonként.

Bortermelési cikkek és műtrágyák árai. A bortermeléshez szükséges cikkek közül a *permetező gépek* ára 13—160 0 0 koronán között váltakozik. A *rézgálic* 420—450, *székénpor* 200—230, *raffia* 420—450 K. A *műtrágyák* közül a 15—17 százas ékos szuperfoszfát kilóját 225 koronáért a 40 százas ékos kálitrágyasót 100 kilogrammonként 440 J koronáért, a kén-savas ammóniákat 180 0 koronáért és a chilisálé romo 1900 koronáért árusítják. — A borpiacon az irányzat szilárd, mert a termelői általában tartózkodnak az eladástól és csak azok válnak meg boraiktól, akiknek sürűs n pénzre van szükségük. — Itt említjük meg, hogy az árvízszolgált bizottság a denaturált szesz árát szabaddá tette.

Idegen pénznemek legmagasabb ára. A *devizaközpont hivatalos árfolyása 1923 február hó 27-én:* 1 drb Napoleon arany 11.000 K, angol font 14.080 K, dollár 3060 K, francia frank 191 K — f, német márká 24 f, olasz lira 148 K, osztrák korona 0 43 f, román lei 15 K — f, cseh korona (szokol) 90 K 50 f, svájci frank 570 K, szerb dinár 30 K — f, lengyel márká 7 f. Zürichben 100 magyar K-ért 0-18 sv. frankot fizettek.

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**
Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős szerkesztő: **Héjj Imre dr.**
Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

A BARÁTSÁG SZIGETE

REGÉNY: IRTA + TURCHÁNYI ISTVÁN + +

ELŐSZÓ.

Az itt következő história, bármennyire is valószínűtlennek látszik, valóban megtörtént. Lehet, sőt talán bizonyos, hogy nem ott és nem azokkal, ahol és akikkel a krónikás tolla lepergeti az eseményeket, de mégis megtörtént; valamennyien láttuk s talán nemcsak szemlélői voltunk ennek a kis történetnek, hanem riadt szívű résztvevői is, akiknek lelkén végigvonaglott a rettentő aggodalom: veszélyben van minden értékünk, amit énünk jobbik, istenibb fele összegyűjtött. De kíséreljük meg bizonyos távolságba helyezni ezt az ismerős történetet, a mindennap érzett remegéseket és reményeket, gonosz indulatokat és tiszta hevüléseket s azokat az embereket, akik mindezeket lelkükben hordozták. Helyezzük oly távol őket, ahol zavartalanul, a mindennapi élet apró benyomásaitól nem háborgatva, megfigyelhetjük cselekedeteiket. Figyeljük meg őket s bennük magunkra fogunk ismerni, magunkra, amilyenek egy évszázad fized-része óta vagyunk: szegény, tévelygő emberekre, akikkel valamilyen rettentő sors játékos kedve új kegyetlen tréfát...

I.

A tudományért.

Ragyogó márciusi reggel volt, mikor az ausztráliai Sydney kikötőjéből az «Excelsior» kifutott, fedélzetén hordva a különböző nemzetekhez tartozó tudósok kis csoportját, melyet a Nemzetközi Tengerkutató-Egyesület az 1914. év expedíciójába kijelölt. A partról még messze elkísérték őket a zenekar patthogó muzsikája, a sokezernyi tömeg kendőlobogtatása s az öbölben horgonyzó hadihajók ágyúinak dörgő hangjai, melyekkel a tudomány harcosainak mondtak istenhozzádot nagy útjuk megkezdésekor. Az «Excelsior» elérve az öböl bejáratát, északkeletnek fordult és teljes gőzzel siklott előre a Tasman-tenger ragyogóan kék hullámain.

A tudósok még mindig ott álltak a fedélzeten és szótlánul nézték a mindinkább távolodó partokat. Heten voltak, csaknem valamennyien különböző nemzetek fiai, s mégis közös testvériségbe egyesítette őket a tudomány, melynek szolgálatában erre a nagy

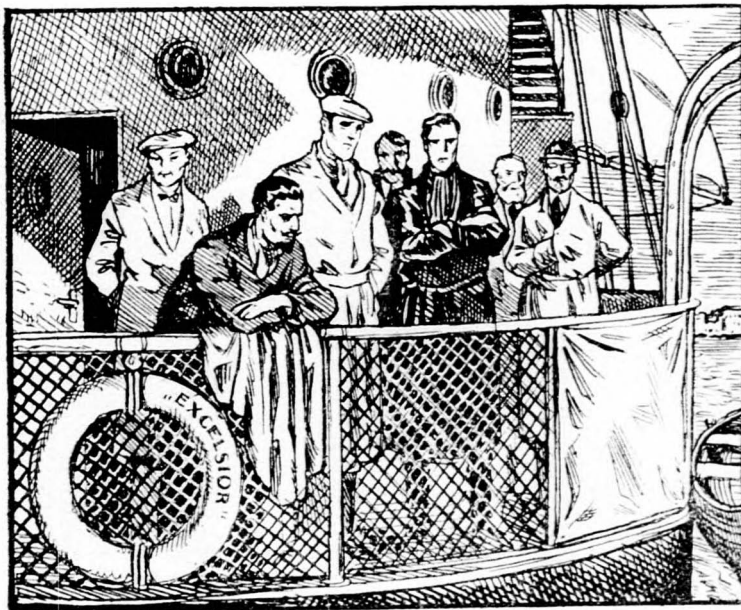
útra elindultak. Kettő angol volt, kettő meg német, míg Franciaország, Japán és Magyarország egy-egy fiát küldte el a közös kulturharcra, az emberi szellem erőfeszítésére.

A kis expedíció legidősebb tagja s egyben vezetője az angol Walter Murray volt. A hatvan felé közeledő tudós korát meghazudtoló elevevességgel és fáradhatatlansággal gyűjtötte össze a kis tudós társaságot, melynek célja a Fidiszzigetek környékének időjárás, vízrajzi és tengerélettani viszonyainak tudományos megállapítása volt. Murray páratlan lelkesedéssel készült az útra, maga gyűjtötte össze az expedíció céljait szolgáló meteorológiai, hidrográfiai és biológiai felszerelések roppant tömegét, a légnomás megfigyelésére való különböző légsúlymérőket, hőmérőket, csapadékmérőket, a szélmegfigyelésekre szolgáló aerométereket, porszámoló készülékeket a levegő portartalmának meghatározására, elektrométereket a levegő elektromosságának megállapítására, azonfelül párolgásmérőket, a csillagászati megfigyelésekhez szükséges műszerek sokaságát, vízmerítő palackokat, mélységmérőket, a fenéktalaj vizsgálásához való iszapkanalakat, a tengervíz oxigén- és sótartalmának megállapításához szükséges felszerelést, különféle hálókat, gyűjtőedényeket s a laboratóriumi eszközök egész tárházát. Mindezt nagy lelkiismeretességgel vizsgálta át a kiváló Murray s maga ügyelt fel, mikor a hajóra szállították a drága műszereket. Éjt, napot egygyéte fáradott s csak mikor mindent rendben talált, pihent meg egy pillanatra, épen csak annyi időre, amíg szelid mosolygással büszkén ki nem jelentette:

— Ilyen pompás felszereléssel még egyetlen hajó sem indult tengerkutatásra!

A következő pillanatban már türelmetlenkedett, az indulást sürgette egész nyugtalan lényén látszott, hogy szeretne már a nyílt tengeren lenni, vagy a korallszirtek között végezni tudományos megfigyeléseit. Idegesen simitgatta tömött szakállát s karja olykor-olykor a magába lendült, mintha a napot nógatta volna gyorsabb sietésre, hogy mielőbb felvirradjon a várva-várt nap, az indulás napja.

Egészen ellentéte volt a nála jóval fiatalabb honfitársa, a nyurga Richard Campbell, az angol nyugalom és higgadság megtestesülése. Simára borotvált arca a legcsekélyebb izgalmat sem árulta el a leglázasabb előkészületek közepette sem és egyetlen arcizma sem rándult meg, mikor az «Excelsior» ün-

... szótlánul nézték a mindinkább távolodó partokat.

nepélyesen megindult a kikötőből, a parton álló tömeg lelkes hurruzása s az öbölben állomásozó hajók fülsiketítő üdvözlései mellett. Még fiatal volt, jóval innen a negyvenen, de máris úgy emlegették, mint aki méltó utóda lesz a tengertudományokban a nagyírú Murraynek.

A két németet teljesen hasonló természettel áldotta meg az Isten. Noha Kurt Lang harminchárom éves volt, társa, Erich Wiedemann, pedig a negyvenet is elhagyta már, egyformán derűs, mosolygó ábrázatuk, a mindkettőjükben meglevő végtelen akaraterő s még taglejtéseiknek is hasonló volta mindenkiben azt a hitet ébresztette, hogy egy házban ringott bölcsőjük. Pedig az egyik a Keleti-tengeri Rügen-szigetén született, a másik meg az Odera mellett, Frankfurtban, pillan-

totta meg a világot s csak Nápolyban találkoztak először, a híres zoológiai intézetben, amelyben éppen egyidőben mindketten szorgalmasan búvárkodtak a világ minden tájáról összegyűlekezett nagy tudósok mellett. Ketejük közül azonban mégis az idősebb Wiedemann nevét övezte nagyobb megbecsülés a tudományos világban, mely a kiváló férfiút egyik legnagyobb tekintélyként tisztelte. Wiedemann a lübecki tengerbiológiai intézet igazgatója volt, tucatnyi expedícióban résztvett már, mikor kézhezkapta a Nemzetközi Tengerkutató-Egyesület meghívását az ausztráliai expedícióra. Rajongója volt a tengernek s így kész örömmel fogadta a felajánlást s legkiválóbb tanítványával, a fiatal Vásárhelyi Pállal el is indult a nagy útra. (FOLYTATJUK.)

Hegedű, klarinét, teljes zenekari felszerelés, községi dob, kürt, harmonika, ocarina, zongora, gramfon és lemezek a legolcsóbb árban:

STERNBERG HANGSZERGYÁR
VII., Rákóczi-út 60. (Zenepalota) Árjegyzéket bérmentve.

REFORM-FOGÁSZAT.

Műfog kauszukba foglalva 5000 K. Reform lemezen műfog 1000 K. Reform műfog szápadásmentes 1500 K-tól 2000-ig. Amerikai porcelán fogkorona 2000 koronától. Plombák, fogtisztítás mérsékelt áron. Vidékieknek soron kívüli rendelés egész nap. Vasár- és ünnepnap 10-1-ig. Dentist FENYVESI MENYHÉRT fogászati intézete, Budapest, IX. ker., Ráday-utca 5. szám. (Kálvin-tér mellett.)

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON!
HATSCHK FARKAS HOZ BPEST.
IV. KÁROLY-KÖRUT 26.

Megnősülne 25 éves, ker. borbély-segéd hozománnyal, hogy önállóíthassa magát. Vagy benősülne egy kisgazda-családba, ahol szükség van egy szorgalmas fiatalemberre, aki minden munkát elvégez. Címe: Paczolay Ferenc, Budapest, V. ker., Koráti-utca 21., földszint 4.

DRÓTKERITÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ES HAMVAI
sodronyfonat- és szitaárakészítőknél
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

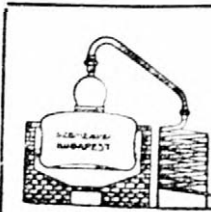
friss külső-belső gumikat nagyban gyári árban
LÁNG J. és FIA
Budapest, József-körút 41. szám.
Árjegyzék ingyen.

Permetezőket

(Vermorel - rendszer)
kifogástalan minőségben
legjutányosabban szállít

NAGY IGNÁC

Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Telefon: József 115-15.

Pálinkafőző-üstöket, központi szeszfordókat, mosósüstöket, valamint leg gazdasági eszközöket készítő és raktáron tartó Szeményei Lajos
kézműves, öntő és gépműhelye Budapest, IX., Remetecska 34. szám.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi áron szerezhetők be a „HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

Munkáscipők nagy választékban.

Dr. Héray Andor

«Országos Földbírtokrendező Biróság» által engedélyezett ingatlanforgalmi vállalata. Budapest, IX., Rákóczi-utca 11., földszint 1.

Brilliánsokat, gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz:
Székely Emil Király-51. Tel.: József 105-35. (Tercz-templ.sz.)

Ruházati

szükségletét

legelőnyösebben a „HANGYA” vidéki szövetkezeteiben szerezheti be.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálókék, fűkaszálók, marokrakó és kévekötő aratógépek, lógeréblyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcseplőkészletek, szecs kavágók, répvágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a „HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

Szakorvosí-rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás! Rendelés egész nap. VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljod bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosan a megállapított jutalékért éleli a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-ú. 19.

Pálinkafőző- és mosósüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR

szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszer
szőlőpermetezők
széknépezők, háti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszerezhetők
SZONTÁGH PÁL rézárgyár (Cégtfőnök Terényi Samu) Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.